

ชื่อเรื่อง การวางระบบติดตามประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้
ชื่อผู้แต่ง วิจารณ์ พงศ์อาจารย์, อภิวันท์ ชาญวิชัย, อรอนงค์ อิงคะสุวณิชย์, ชญานิษฐ์ ศศิวิมล, เตือน แพงวังทอง,
สุขแก้ว คำสอน

ปี พ.ศ. 2549

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาครูด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู ในเขตพื้นที่เป้าหมายที่ทำการวิจัย ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าสัก (ทศพลอนุสรณ์) ตำบลมะตอง อำเภอพรหมพิราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การออกแบบระบบการพัฒนาและระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินการพัฒนา และการติดตามประเมินผลการพัฒนา คณะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Development) ที่เน้นการปฏิบัติจริง ใช้กระบวนการ PDCA คือ มีการวางแผน นำไปปฏิบัติ ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข มีการนิเทศติดตามประเมินผลแบบ “กัลยาณมิตรนิเทศ” โดยพัฒนาใน 6 กิจกรรม คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ออกไปใช้ การเขียนรายงานการจัดการเรียนรู้และการทำแฟ้มสะสมงาน และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและเชิดชูเกียรติ ผลการดำเนินการวิจัย 1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการพัฒนาครูและโรงเรียนมีปัญหาด้านผลผลิต กล่าวคือ นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักที่สำคัญอยู่ในระดับต่ำ ขาดความสนใจใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาด้าน ครูผู้สอนยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง การประเมินผลยังไม่เป็นไปตามสภาพจริง และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้อีก ครูยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ และการพัฒนายังไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู ไม่มีแผนในการพัฒนาครูที่ชัดเจน ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล 2. การวางระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาจัดทำคู่ขนานกับการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการ PDCA ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบข้อเขียน การตรวจสอบผลงาน มีการประเมินตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา จัดสนทนากลุ่มเพื่อสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน ให้ครูประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และวิทยากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 3. ผลการดำเนินการพัฒนาครู 3.1 หลังการอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดีขึ้น มีความก้าวหน้าสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด 3.2 ครูสามารถเขียนโครงการพัฒนาการเรียนรู้ออกได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีองค์ประกอบครบทุกหัวข้อ และมีความเป็นไปได้ใน การนำไปปฏิบัติจริง แต่ยังมีขาดรายละเอียดในบางหัวข้อ 3.3 ครูทุกคนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง ชัดเจน มีส่วนประกอบครบถ้วน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดวิธีการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ แต่ยังไม่หลากหลายและไม่ประเมินตามสภาพจริง 3.4 ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับดี มีการกระตุ้น ให้คำแนะนำ และเสริมแรง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล แต่วิธีการ

จัดกิจกรรมยังไม่หลากหลาย และการให้ผู้เรียนฝึกคิดปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองยังน้อย ครูใช้สื่อได้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน แต่สื่อที่ใช้ยังไม่หลากหลายและไม่ค่อยสอดคล้องกับกิจกรรม ด้านการประเมินผล เน้นการประเมินด้านความรู้และการปฏิบัติแต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการประเมินคุณลักษณะ และขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการประเมิน 3.5 การเขียนรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการทำแฟ้มสะสมงานของครู เป็นไปตามรูปแบบและกรอบที่กำหนดให้ แต่ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ การสะท้อนความคิดยังไม่ลึกซึ้งชัดเจน ขาดเหตุผลและรายละเอียดสนับสนุน 3.6 ผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความกระตือรือร้น ภาคภูมิใจในผลงาน และเกิดความมั่นใจในการทำงานยิ่งขึ้น การสะท้อนผลการพัฒนา ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการ และเห็นว่าวิทยากร เอกสาร สื่อการเรียนรู้ และสถานที่จัดอบรมดีมาก การอบรมทำให้ได้เทคนิคและเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ควรมีตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระ 4. ประสิทธิภาพของระบบติดตามประเมินผล ครูมีความรู้สึกที่ดีระบบการติดตามประเมินผล และเห็นว่าทำให้เกิดความกระตือรือร้น ได้รับการพัฒนา ได้ประเมินตนเอง ประเมินซึ่งกันและกันได้ช่วยเหลือกันทำงาน และเห็นว่าผลการพัฒนาครูครั้งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากการมีระบบการติดตามประเมินที่ชัดเจนในทุกขั้นตอน แสดงว่าระบบติดตามประเมินผล การพัฒนาครูมีความสัมฤทธิ์ บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้